

SOCIJALNI BUNAR ZA NEVJERNIKE:

Radnici i umirovljenici su prirodni saveznici

Zašto će umirovljenici biti u prosvjednim povorkama za Međunarodni praznik rada?

Treba li umirovljenike biti briga za probleme aktivnih radnika? Trebaju li biti zainteresirani hoće li Vlada povećati minimalnu plaću ili neće? Tiče li se njih promjena Zakona o radu i hoće li se liberalizirati tzv. part-time, odnosno rad na skraćeno radno vrijeme, toliko „popularan“ u nekim europskim zemljama? Zašto bi se umirovljenici uopće zabrinjavali što se više od 90 posto novozaposlenih radnika zapošljava na ugovore na određeno vrijeme!?

Iz kuta gledišta nekih umirovljeničkih udruga, umirovljenike ne bi trebalo biti briga za pitanja od interesa „isključivo“ za radnike, zaposlene i nezaposlene. Oni bi se trebali boriti za veće mirovine i to je jedino što ih zanima. I kad Sindikat umirovljenika Hrvatske jasno i javno već dvadeset godina poziva na savezništvo radnika i umirovljenika, na usklađivanje stavova, na solidarnost bez koje nikome neće biti bolje, iz vlasti se pitaju kakve su to „čudne“ sponse i koalicije, jer ...zašto bi umirovljenici trebali javno zagovarati i podržavati povećanje minimalne plaće?! I čemu uopće takva izmišljotina kao što je - sindikat umirovljenika? Na stranu to što i nema zapadnoeuropske zemlje bez sindikata umirovljenika, najvažnije je objasniti radnicima kako su im umirovljenici teret, „posvađati“ ih, sukobiti. Pa onda doživljavamo da se ugledni gospodarstvenici „našale“ kako bi najbolje bilo da svaki zaposleni posvoji po jednog umirovljenika, kako bi se znalo kuda idu pare. Pa treći kažu kako je samo 82 posto umirovljenika „zaslužilo“ svoje mirovine, a peti predlažu da se starijima od 70 godina omogući glasanje na izborima samo ako imaju

važecu vozačku dozvolu... Glupost i zloća metastaziraju gdje god se okrenemo.

A mi kažemo: Radnici i umirovljenici su prirodni saveznici. Prvo, stoga što se glavnina mirovine kao osiguranja od siromaštva u starosti temelji na međugeneracijskoj solidarnosti kroz javni mirovinski stup, pa je prirodni cilj i jednih i drugih što veća zaposlenost, socijalno uređeno tržište rada, rad na neodređeno vrijeme, sigurno radno mjesto, prava uređena kolektivnim ugovorima, što više plaće i dodaci, redovito plaćanje punih doprinosa na plaće... I jedni i drugi imaju interes od povećane minimalne plaće: radnici da bi bili zaštićeni od apsolutne bijede i robovlasničkoga rada, a umirovljenici zato da bi se temeljem doprinosa na što više minimalne plaće prikupilo dovoljno doprinosa za mirovine. Radnicima je važno da imaju sigurno radno mjesto, na neodređeno, jer su istraživanja nepobitno pokazala kako radnici zaposleni u prekrnim (nesigurnim) oblicima rada - posredstvom agencija za zapošljavanje, ili kao posuđeni ili izmješteni radnici (outsourcing), „vaučer-radnici“ ili sezonski, povremeni ili privremeni, imaju prosječno niže plaće, i do 30 posto. Radnici na crno i svi oni koji rade samo na prijavljenu minimalnu plaću, ne samo da sudjeluju u varanju samih sebe (i države), nego dugoročno zakidaju i sve umirovljenike.

Zato će umirovljenici biti u prosvjednim povorkama za Međunarodni praznik rada. Zato će zagovarati radna mjesta i radna prava za aktivne radnike. U ime neposrednog interesa, ali i u ime - solidarnosti!

Svim članovima Sindikata umirovljenika Hrvatske, svim umirovljenicima i radnicima, želimo da dostojanstveno obilježe Međunarodni praznik rada - u neprekinutoj borbi za prava radnika i umirovljenika, za što humanije, demokratskije i pravednije društvo.

U ZADRU KONAČNO OSNOVANA PODRUŽNICA SUH-A Penzioneri ne traže milostinju

Sindikata umirovljenika Hrvatske osnovana je 16. travnja i u Zadru. Na konferenciji za medije zadarski SUH-ovci kazali su kako će štiti, zastupati i braniti interese brojne umirovljeničke populacije te su istaknuli kako je potrebna reforma mirovinskog sustava i usklađivanje mirovina s rastom prosječnih plaća, jer su najugroženija kategorija građana u RH. Uz Vedrana Uraniju, povjerenika SSSH-a, na konferenciji su bili i Jasna Petrović, predsjednica SUH-a, potpredsjednica Biserka Budigam te predsjednik novoosnovane zadarske organizacije Mihael Hrašćanec, a podršku su im dali i čelnici HSU.

- Prioritet je tražiti reformu mirovinskog sustava, kojom će se omogućiti da mirovine budu dostojne čovjeka. No, uz mirovinu umirovljenicima treba omogućiti

ti i rad, uz pravo zadržavanja mirovine. Želimo da se uvedu i socijalne mirovine za one koji ne ostvaruju mirovine iz rada, te da umirovljenici imaju pogodnosti kod smještaja u domove, kao i beneficije kod plaćanja računa. Penzioneri ne traže milostinju, oni traže ono što su zaradili, kazao je Uranija.

- Mi moramo reći dosta! Umirovljenika nema previše, nego je premalo radnika. Mi postajemo većina u ovoj zemlji: nas će se pitati i mi ćemo odlučivati. Nitko od ovih ljudi ne želi patiti u depresiji, ostati po strani, biti socijalno isključen i biti na rubu siromaštva, kazala je Petrović.

O potrebama i pravima umirovljeničke populacije, za koje nitko nema sluha, govorila je i potpredsjednica Budigam, u prvom redu istaknuvši nedostatak mjesta u

umirovljeničkim domovima, što je jedan od gorućih problema. - Znamo svi da je danas prosječno čekanje na mjesto u gradskom domu oko 10 godina, dok su oni privatni cijenom nedostižni. Također nemamo ni jedan hospicij, kakav imaju sve zemlje bivše Jugoslavije, a koje su bile daleko siromašnije od Hrvatske, ustvrdila je Budigam.

Predsjednik zadarske organizacije Mihael Hrašćanec, toga dana izabran na osnivačkoj skupštini, rekao je kako je problem dublji te naveo kako se od umirovljenika pokušavaju napraviti dementni građani, dok nitko ne pita koliki je još uvijek njihov potencijal. Osnivanje SUH-a pozdravili su i Branislav Jelenić i Duško Vuković iz HSU-a Županije i Grada. Za zamjenicu Podružnice SUH-a izabrana je Silvija Brčić, za potpredsjednike Franjo Farkaš i Tomislav Pavić, zatajnika Boris Dujčić, a za blagajnicu Suzana Dundović. Nadzorni odbor čine Mile Vuković, Ivan Juravić i Gojko Pupovac.

Povelja suradnje Jadranki Kosor

Šestoj sjednici Predsjedništva Glavnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske pridružila se u prvom dijelu Jadranka Kosor, bivša ministrica za međugeneracijsku solidarnost te predsjednica Vlade RH. Kako je u povodu 20. obljetnice SUH-a, obilježene 18. listopada prošle godine, među brojnim dobitnicima spomenica i drugih priznanja, dodijeljeno i desetak povelja suradnje osobama i organizacijama koje je SUH ocijenio osobito zaslužnima u borbi za prava umirovljenika i socijalnu senzibilnost prema starijim osobama kao jednoj od najranjivijih kategorija stanovništva, nezaobilazno je bilo takvo priznanje dodijeliti i Jadranki Kosor, koja je tijekom svog mandata ministrici i premijerke uvijek iskazivala spremnost na dijalog i suradnju sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske. Nezavisna saborska zastupnica Kosor zahvalila je na priznanju, naglasivši kako je uvijek skrbila o starijim osobama, te podsjetila na uspješnu suradnju u kreiranju mjera za povrat duga umirovljenicima, kao i u brojnim drugim prigodama. Izrazila je potporu SUH-u i pripravnost da kao saborska zastupnica zastupa stajališta umirovljeničkih udruga.

Otkucalo "švicarskoj formuli"

Od sljedeće godine poboljšan model usklađivanja mirovina te pravo na punu starosnu mirovinu i samo temeljem radnoga staža!

Na 5. sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, kojom je 26. ožujka predsjedao ministar Mirando Mrsić, predstavljene su simulacije usklađivanja mirovina prema različitim varijabilnim formulama, u usporedbi s modelom usklađivanja prema plaćama, te prema tzv. švicarskoj formuli, koja je sada u primjeni. Pokazalo se kako je Sindikat umirovljenika u pravu što je od početka zastupao model usklađivanja mirovina s plaćama, jer bi jedino takvim usklađivanjem udjel prosječne mirovine u prosječnoj neto plaći bio nešto povoljniji od svih drugih modela, iako i dalje u realnom padu.

2003. godine starosna mirovina je činila 48% plaće, a da se usklađivalo prema plaćama, danas bi taj udjel bio 46,5%. Na žalost, usklađivalo se prema švicarskoj formuli (zbroj porasta bruto plaća i porasta potrošačkih cijena u omjeru 50:50), pa je udjel do 2012. godine spao na samo 43,7%. No, moglo je biti i gore da se prihvatilo isključivo usklađivanje prema cijenama, jer bi onda prosječna starosna mirovina pala na samo 40,7% prosječne plaće.

Simulacijama se pokušalo vidjeti i kakve bi promjene u realnoj vrijednosti mirovina izazvala primjena varijabilnog modela, tj. usklađivanje prema varijabli koja bi bila povoljnija za umirovljenike (70:30 ili 60:40). Predstavnicima Matice umirovljenika Hrvatske, Branko Cvetković i Tomo Benko odmah su prihvatili varijabilnu formulu, u varijanti koja bi se sljedeće godine mogla osigurati proračunom, dok su Jasna Petrović i Milan Tomičić u ime Sindikata umirovljenika Hrvatske, zbog rastućeg siromaštva umirovljeničke populacije, zatražili model usklađivanja mirovina prema plaćama, jer se pokazuje da s njime

najmanje opada realna vrijednost mirovina. Petrović je izložila i pregled usklađivanja mirovina po europskim zemljama, iz čega je vidljivo da se poglavito primjenjuje varijabilni model ili model usklađivanja s plaćama, a što je i logično za one koji su mirovine stekli svojim radom. Međutim, i SUH-ovci prihvaćaju varijabilni model, sugerirajući kombinaciju 80:20, bude li ostvariva kroz proračun za sljedeću godinu, iako i odnos 70:30 donekle prati rast troškova života. Švicarskoj formuli otkucalo je vrijeme, zaključak je obje strane, te se može očekivati da će zakonskim izmjenama od sljedeće godine mirovine biti pravednije i adekvatnije usklađivane. Tomičić je ipak naglasio kako niti jedan model neće zaustaviti u potpunosti kontinuirano opadanje realne vrijednosti mirovina, dok je Petrović zatražila da se taj pad i sve brže siromašenje hrvatskih umirovljenika što hitnije zaustavi i kompenzira socijalnim mjerama.

I sljedeća točka dnevnoga reda 5. sjednice Nacionalnog vijeća zapravo je na tragu realizacije višegodišnjih zahtjeva umirovljeničkih udruga i stranaka, a to je da se tzv. puni radni staž računa kao puna starosna mirovina, bez penalizacije. Penalizacija bi ostala, najveći mogući odbitak od 20,4% se ne bi mijenjao, ali bi se ublažila penalizacija za osiguranike s dugim stažom, sve do potpunog ukidanja penalizacije za osiguranike sa stažem od 42 i više godina za muškarce, te za žene 38 godina (prijelazno razdoblje do 2029. godine). Taj je prijedlog, razumljivo, podržan i od strane Matice i SUH-a, koji su ga i pokrenuli. Međutim, upit Želimira Manenice iz Koordinacije umirovljeničkih udruga o terminu ukidanja dodatnog zdravstvenog doprinosa od

3% za umirovljenike ostao je bez odgovora, unatoč Kukuriku obećanju da će odmah po dolasku na vlast biti ukinut.

6. sjednica Nacionalnog vijeća održana 17. travnja otvorila je tematsku raspravu o II. i III. Stupu mirovinskog osiguranja. Zaključeno je da je tema otvorena, i to bi bilo sve od zajedničkih zaključaka, jer se SUH nika-ko nije složio da se bez detaljnih analiza i simulacija drukčijih modela uopće raspravlja o podizanju doprinosa za drugi mirovinski stup.

Predstavnicima SUH-a odlučno su ponovili koji su zaključci Koordinacije umirovljeničkih udruga glede kapitalizirane štednje, zahtijevajući da obveznici plaćanja doprinosa, kao u većini europskih zemalja, budu i radnici i poslodavci, a ne samo radnici kao u Hrvatskoj, te tražili razmatranje mogućnosti uvođenja dobrovoljnog drugog stupa. Petrović je upozorila kako je smisao mirovinskog osiguranja - osiguranje od siromaštva u starosti, a da je očito kako se postojeći model Svjetske banke koji primjenjuje Hrvatska nije pokazao uspješnim i održivim, te da hrvatski umirovljenici sve više, gotovo svaki treći, ulaze u zonu rizika od siromaštva. Ako model nije dobar, treba ga mijenjati, proučiti zapadnoeuropske zemlje, ili one koje su, poput Češke i Slovačke, unijele modifikacije u drugi stup. Predstavnicima Matice su naglasili kako nisu za ukidanje drugog stupa mirovinske kapitalizirane štednje, nego samo inzistiraju da se izdvajanje u drugi stup ne povećava izdvajanjem iz prvog stupa međugeneracijske solidarnosti, što su kao mogućnost otklonili i predstavnici Ministarstva rada i mirovinskog sustava. Ova će tema potaknuti daljnje rasprave, jer su četiri obavezna fonda drugog stupa neposredno vezani uz najveće hrvatske banke, a pokazalo se da je njihovo poslovanje katkad rizično, preskupo, te proizvodi gubitke.

Kako izliječiti siromaštvo?

Stan koji dužniku služi za stanovanje trebalo bi izuzeti iz ovrhe. Banke bi trebale otpisati dio duga socijalno najugroženijim dužnicima. Potrebno je i uvođenje mogućnosti osobnog stečaja.

Predsjednik Republike Ivo Josipović je Vladi, Saboru i bankama predložio 20 mjera kojima bi se građanima olakšala dužnička kriza i zaustavilo materijalno propadanje ljudi i povećavanje siromaštva u Hrvatskoj. Na sastanku svog Savjeta za gospodarstvo i Vijeća za socijalnu pravdu 23. ožujka, predsjednik Josipović je upozorio da je broj građana u „dužničkom ropstvu“ sve veći i da su njihove nevolje sve teže, pa im treba olakšati život. Njegove glavne preporuke su logične i uobičajene sindikalistima, ali Vlada je sklonija misliti kako Josipović pretjeruje, a poslodavci se mjerama gotovo pa ismijavaju.

PREPORUKA 1.: Uvesti institut osobnog bankrota/stečaja; **PREPORUKA 2.:** Za dugove državi, lokalnoj samoupravi ili subjektima u njihovu vlasništvu ne pokretati parnice i ovrhe dok dug ne dostigne određenu minimalnu razinu (5.000 kuna). **PREPORUKA 3.:** Privatnopravne subjekte (telekomunikacijske tvrtke, financijske tvrtke, građane....) treba motivirati da ne pokreću parnice i ovrhe kada su troškovi/parnični i ovršni/ nerazmjerni dugu te da nemaju pravo na trošak ako je predmet spora ili ovrhe manji od 5.000 kuna. **PREPORUKA 4.:** Ojačati sudsku kontrolu troškova ovrha i ograničavanje ovrhe prije pravomoćnosti ili bez da je ovršeniku obavljena dostava odluka i poziva za radnje u postupku. **PREPORUKA 5.:** U Ovršnom zakonu promijeniti članak 102. na način da se, bez obzira na postignutu cijenu, smatra da je dužnik ispunio dug u visini 2/3 vrijednosti nekretnine. **PREPORUKA 6.:** U Ovršnom zakonu promijeniti članak 75. na način da se u popis stvari na kojima se ne može provesti ovrha uvrsti i stan koji je jedini stambeni prostor u vlasništvu dužnika ili člana domaćinstva/obitelji koji veličinom i vrijednošću ne prelazi propisani minimalni standard stanovanja. **PREPORUKA 7.:** Predvidjeti slučajeve u kojima ovrhovoditelj može postati vlasnik stana ili se taj stan može prodati u ovrsi, ali se dužnik ne može deložirati, već za određeno vrijeme dobije status posebne vrste najmopoprimca.

Neke se pak preporuke, čak njih 12, odnose na bankovni sustav, pa su stoga Josipovićeve preporuke neki doživjeli kao napad na financijske centre moći.

PREPORUKA 9.: Hrvatska narodna banka treba nadzirati opravdanost promjene kamatne stope u slučaju kada je ugovorena promjenjiva kamatna stopa. **PREPORUKA 10.:** U Zakonu o obveznim odnosima zateznu kamatu definirati drukčije (napus-

titi eskontnu stopu kao kriterij). **PREPORUKA 11.:** U Zakonu o obveznim odnosima definirati da kamata prestaje teći kada dosegne visinu glavnice. **PREPORUKA 14.:** Aktivniji odnos tijela kaznenog progona prema „crnom bankarstvu“ i lihvarstvu i progon onih koji nude kredite na crno. **PREPORUKA 19.:** Bankarski sektor treba ponuditi održive, ali socijalno orijentirane pakete proizvoda za otklanjanje prezaduženosti svojih klijenata. U okviru projekta „loših banaka“ osigurati i smanjenje zaduženosti građana.

Josipović od Vlade RH traži da poreznim i drugim mjerama treba pomoći da banke svim građanima s teško otplativim kreditima ponude: 1. *Otpis dijela duga socijalno najugroženijim dužnicima*; 2. *Reprogram kredita, uz dulji rok i manju kamatu*; 3. *Moratorij na otplatu kredita kroz određeno vrijeme (s ili bez otplate kamate, ovisno o ekonomskoj snazi dužnika)*; 4. *Transformiranje kredita u francima u neki drugi oblik kredita (euro, kunski kredit....) bez naknade*. Predlaže i druge socijalne mjere - npr. socijalne pakete proizvoda za prezadužene i siromašne građane koji uz transparentne kriterije omogućavaju: jeftinije ili besplatno korištenje pojedinih usluga (pretplata HRT, komunalne usluge, nabava prehrane ili drugih potrepština kroz tzv. socijalne dućane i sl.). Ugledne i dobrostojeće tvrtke i građane poziva na osnivanje Fonda solidarnosti koji bi trebao poduprijeti socijalne projekte (paketi socijalnih proizvoda, jednokratna nužna pomoć u slučaju akutnog siromaštva....) kojim bi rukovodile javne osobe naglašenog moralnog autoriteta. Pozvao je i udruge, sindikate i vjerske zajednice da u okviru svojih djelatnosti ojačaju socijalnu komponentu svoga rada i da kroz različite oblike solidarnosti pomognu svom članstvu i ostalim građanima koji su pali u dužničku krizu.

Sindikati su javno i glasno poduprli preporuke predsjednika Republike za olakšanje dužničke krize građana, smatrajući da od riječi nema koristi, ako ne sazove sjednicu Vlade na kojoj bi zatražio realizaciju predloženih mjera. Do sada se samo dobilo promjenu ovršnog zakona na način da se za siromašnije umirovljenike ne smije ustezati više od trećine mirovine. Druge su mjere - zaboravljene ili odgođene.

I Sindikat umirovljenika Hrvatske pozdravio je nesvakidašnji potez Predsjednika Republike, osobito kad je riječ o ovrhama i kamatama, te spašavanju stana u kojem se živi i većeg dijela mirovine za temeljno preživljavanje. Stoga SUH zahtjeva hitno donošenje ozbiljne strategije za borbu protiv siromaštva, osobito starijih osoba i moratorij na sve deložacije do donošenja sveobuhvatnih mjera.

Ministarstvo pravosuđa RH 25. ožujka neviđenom je brzinom odgovorilo na inicijativu Sindikata umirovljenika Hrvatske za ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja te pooštavanje uvjeta za doživotno uzdržavanje, koju su zaprimili zadnjeg dana veljače. Odmah u glavu, nije će se opravdanost „uvlačenja“ centara socijalne skrbi u postupak sklapanja doživotnog uzdržavanja, obzirom na prijedlog SUH-a u svezi zahtjeva za prethodnom anamnezom obje ugovorne strane, jer „osobama koje su poslovno sposobne i koje razumiju posljedice svojih postupaka, nije dopušteno nametati ograničenja koja se tiču raspolaganja njihovom privatnom imovinom“. Zanimljivo bi bilo vidjeti ima li Ministarstvo isti stav kad je riječ o zaštiti „poslovno sposobnih osoba“ od kamatarata, te zabrane zelenaštva radi zaštite osoba koje su „vlastitim očitovanjima volje stvorile pravne učinke“ koji ih mogu osiromašiti i uništiti. Između zelenaštva i ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, nema velike razlike, barem ne kad je riječ o posljedicama u slučaju neispunjavanja obveza na strani uzdržavatelja. Ili, zbog čega sve europske države ograničavaju mogućnost ovrhe na iznos koji ne ugrožava preživljavanje, iako „poslovno sposobne osobe“ u dokumentaciji za kredit potpisuju kako pristaju na ustezanje cijele plaće ili mirovine?

Zatim, Ministarstvo poručuje kako nije ispravno tražiti da se „može sklopiti samo jedan ugovor o doživotnom uzdržavanju“ jer da svatko može slobodnom voljom potpisati koliko ugovora hoće, te kako to „ne može spriječiti nezakonito obavljanje djelatnosti“. Ipak, usputno na-

Inicijativa SUH-a za ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja te pooštavanje uvjeta za doživotno uzdržavanje odbijena je neviđenom brzinom.

vode kako je „člankom 177. Zakona o socijalnoj skrbi propisana presumpcija pružanja socijalnih usluga - njime su uređeni uvjeti i pretpostavke pod kojima se sklapanje više od tri ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju smatra protupravnim pružanjem smještaja u djelatnosti socijalne skrbi“.

Najposlije, dosmrtno uzdržavanje ne treba ukinuti, jer „ugovor o dosmrtnom uzdržavanju nije bio uređen niti jednim pozitivnopravnim propisom do 2005. iako je njegova primjena u praksi bila vrlo česta“. Dakle, ako se nešto upotrebljava u praksi, na primjer - neprijavljeni rad (što je isto, navodno, slobodna volja i poslodavca i radnika), onda bi se taj rad na crno trebalo legalizirati pozitivnopravnim propisom. U dopisu koji je potpisala pomoćnica ministra dr. sc. Vanja Bilčić, Ministarstvo izražava zabrinutost da bi se ukidanjem dosmrtnog uzdržavanja onemogućilo da „osoba ovlaštena za ovjeru potpisa bude dužna i ovlaštena kontrolirati sadržaj ugovora o dosmrtnom uzdržavanju i upozoriti ugovorne strane na pravne učinke tog ugovora“. Jadni javni bilježnici - koji sada, iako ovlašteni i dužni objasniti pravne učinke, to najčešće ne čine, već samo uglave u ugovor rečenicu kako su to učinili - objasnili - bla, bla. Pravnu struku baš briga za to što

brojni oštećeni umirovljenici ostaju bez imovine, bez dostojanstva, jer im nitko nije objasnio razliku npr. između doživotnog i dosmrtnog uzdržavanja. Glavno da je uređeno pozitivnopravnim propisom!

Ministarstvo pravosuđa ne brine niti koliko je žrtava takvih propisa, jer ne vode ni približne evidencije; još manje ih je briga koliko traje prosječni sudski postupak glede povrede uzdržavanja i koliko oštećenih staraca i starica umre ne dočekavši pravdu, dok plodove njihova rada ili nasljedstva uživaju - kriminalci. O razmjerima ovog mračnog i zastrašujućeg biznisa imovinom zastrašenih staraca, utopljenih u nemoći zbog prijetnje siromaštva, izoliranosti i bolesti, nešto više znaju u Ministarstvu socijalne politike i mladih, pa je za očekivati da će usmeno javno deklariranu potporu inicijativi za ukidanje instituta dosmrtnog uzdržavanja - dati i pismeno.

Ne, nećemo odustati, jer je previše starih ljudi izmanipuliranih hobotnicom čiji krakovi mirno djeluju i kroz pravosuđe i javne institucije. U pravnoj službi Sindikata umirovljenika Hrvatske susrećemo se s primjerima kojima nema pomoći, jer je „presuda“ izrečena i kazna izvršena činom potpisa na ugovoru o obveznim odnosima. Uvjereni smo kako će i Hrvatska stranka umirovljenika podržati inicijativu, jer je njihov zastupnik Željko Šemper već postavljao pitanja o opravdanosti postojanja instituta dosmrtnog uzdržavanja. Uvjereni smo da će brojni saborski zastupnici prepoznati za što treba dići ruku. A Ministarstvo pravosuđa bi učinilo daleko korisniji posao kad bi analiziralo posljedice svojih propisa prije nego što birokratskim rječnikom zaore po papirima. (J. A. Petrović)

KRAPINA:

Zahtjevi za lokalne izbore

Dragutin Jugec je potpisao listu zahtjeva Podružnice SUH-a Krapina za lokalne izbore, koje će uoči izbora nastojati predstaviti svim relevantnim strankama. Ocjenjujući kako su umirovljenici, te poljoprivrednici, kao dvije skupine u najtežem materijalno-socijalnom položaju, ujedno i najmanje zastupljene u organima vlasti, rekao je kako treba

pronaći načine za njihovo uključivanje, da bi mogli neposredno utjecati na politiku i mjere koje se na njih odnose.

Drugo, lokalne vlasti morat će proširiti programe pomoći i solidarnosti osobama koje su u zoni siromaštva, ne-moćnima i invalidnima, jer postojeći nisu dostatni i ostavljaju ih u ponižavajućem položaju, na društvenoj margini.

SUH-ovci iz Krapine traže da se uz više razumijevanja iz gradskog proračuna izdvajaju sredstva za volonter-sko obilaženje i pomaganje bolesnih i starijih osoba, osobito onih koji žive sami ili se oporavljaju nakon operativnog zahvata.

Najposlije, krapinski sindikalisti drže da bi ih političke stranke trebale kao nestranačke osobe uključiti na svoje liste, kako bi bili bliže mjestima odlučivanja u korist umirovljenika i starih osoba.

NOVA AKTUALNA VRIJEDNOST MIROVINE

Na svojoj 9. sjednici, održanoj 28. ožujka 2013., Upravno vijeće HZMO-a donijelo je odluke o usklađivanju mirovina od 1. siječnja 2013.:

- za razdoblje VII.-XII. 2012. u odnosu na razdoblje I.-VI. 2012. donesena je **Odluka o aktualnoj vrijednosti mirovine od 1. siječnja 2013.** Nova aktualna vrijednost mirovine za jedan osobni bod, radi određivanja mirovine i usklađivanja mirovina i ostalih prava iz mirovinskog osiguranja od 1. siječnja 2013. iznosi **60,32 kn**
- **Odluka o najnižoj mirovini za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2013.**, kojom najniža mirovina za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2013. iznosi **58,47 kn**
- **Odluka o osnovici za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. siječnja 2013.**, kojom osnovica za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja, nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, od 1. siječnja iznosi **1.201,02 kn**
- **Odluka o visini najniže mirovine hrvatskom branitelju Domovinskog rata za godinu 2013.** koja od 1. siječnja iznosi **2.465,10 kn**
- **Odluka o osnovicama za utvrđivanje vrijednosnog boda prema osobnom činu, ustrojbenom mjestu i zvanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu 2012.**

Mirovine uvećane prema novoj aktualnoj vrijednosti biti će isplaćene u travnju 2013. (mirovina za ožujak), zajedno sa zaostacima za siječanj i veljaču.

Upravno vijeće je na istoj sjednici usvojilo Program rada HZMO-a za 2013. godinu. i Izvješće o financijskom poslovanju HZMO-a za 2012. godinu.

RAZGOVORI TIJELA ZA VEZU HRVATSKOG I NJEMAČKOG NOSITELJA MIROVINSKOG OSIGURANJA

U razdoblju od 5. do 7. ožujka 2013. u Zagrebu su održani razgovori tijela za vezu hrvatskog i njemačkog nositelja mirovinskog osiguranja.

Hrvatsko izaslanstvo vodio je **Srećko Vuković**, ravnatelj HZMO-a, a njemačko **Gerhard Witthöft**, direktor Njemačkog mirovinskog osiguranja Bavarska Jug.

Nositelji mirovinskog osiguranja razmijenili su informacije o izmjenama u nacionalnim zakonodavstvima koje su nastale nakon posljednjih razgovora tijela za vezu, održanih u Landshutu 2010.

Predstavnici HZMO-a upoznali su sugovornike s pripremama koje su u Zavodu obavljene radi primjene pravnih propisa EU. Njemački nositelj osiguranja informirao je hrvatskog nositelja i o tome da će postupno podizati dobnu granicu za redovitu starosnu mirovinu i za starosnu mirovinu dugogodišnjim osiguranicima, sa 65 na 67 godina života. Dobna granica za starosnu mirovinu za teške invalide postupno će se podići sa 63 na 65 godina života, a za rudare na dugogodišnjem radu u jami sa 60 na 62 godine. Uvedena je starosna

mirovina za dugogodišnje osiguranike s navršениh 65 godina života i 45 godina staža. Dobna granica za veliku udovičku/udovačku mirovinu postupno će se podići s 45 na 47 godina života. Hrvatsko je izaslanstvo izvijestilo da će od korisnika s prebivalištem u Njemačkoj, kojima HZMO isplaćuje mirovinu, zatražiti pribavljanje osobnog identifikacijskog broja (OIB) koji je, prema Zakonu o osobnom identifikacijskom broju, nužan radi daljnje isplate hrvatske mirovine.

DONESEN NOVI ZAKON O PRAVU NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Zakon o pravu na pristup informacijama, kojeg je Hrvatski sabor donio na sjednici održanoj 15. veljače 2013., objavljen je u "Narodnim novinama" broj 25/13. od 28. veljače 2013. i stupio je na snagu 8. ožujka 2013. Cilj ovog Zakona je omogućiti i osigurati ostvarivanje Ustavom RH zajamčenog prava na pristup informacijama, kao i prava na ponovnu uporabu informacija fizičkim i pravnim osobama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti. Najznačajnije izmjene utvrđene ovim Zakonom:

- ugrađena je Direktiva 2003/98/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora,
- pojam "informacija" definiran je kao kontekstualizirani podatak koji korisniku daje neko novo znanje ili uvid,
- kao neovisno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama određen je Povjerenik za informiranje kojeg imenuje Hrvatski sabor,
- uveden je pojam Središnjeg kataloga službenih dokumenata RH
- Zakon je usklađen s Ustavom RH radi ostvarivanja načela transparentnosti i slobodnog pristupa informacijama.

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U OŽUJKU 2013.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU*		
starosna	643086	2.387,00
invalidska	244328	1.946,74
obiteljska	236404	1.848,37
UKUPNO	1123818	2.177,98
II. HRVATSKA VOJSKA prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PBO i OSO)		
starosna	2412	4.609,64
invalidska	8199	3.151,75
obiteljska	700	3.554,82
UKUPNO	11311	3.487,58
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl. 31. st. 3. ZOPHBDR)**	418	2.390,89
invalidska	55347	4.982,87
obiteljska	13627	6.672,67
UKUPNO	69392	5.299,09
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU PRAVA ŠTODALNIKA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", broj 2/06.)		
invalidska	6335	2.752,46
obiteljska	592	3.070,61
UKUPNO	6927	2.779,65
SVEUKUPNO (I+II+III+IV)	1211448	2.372,42

NAPOMENA: * Prosječne mirovine (I.-IV.) umanjene su za porez i prirez prema Zakonu o porezu na dohodak (NN, br.177/04.), osim obiteljskih mirovina prema članku 9. stavku 1. točki 7. i članku 53. stavku 2. Od obrade mirovina za lipanj 2010. (isplata u srpnju 2010.) primijenjen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak (NN, br. 80/10.), a od obrade mirovina za veljaču 2012. (isplata u ožujku 2012.) Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dohodak (NN, br. 22/12).

** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN, br.174/04.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005.

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U OŽUJKU 2013.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	89715	237,87	54844	230,24	18785	256,72	16086	241,89
500,01 - 1.000,00	99668	766,65	52249	757,91	18632	751,12	28787	792,57
1.000,01 - 1.500,00	133430	1.271,91	59558	1.274,74	35491	1.286,27	38381	1.254,25
1.500,01 - 2.000,00	244176	1.792,14	104657	1.789,03	74737	1.789,75	64782	1.799,91
2.000,01 - 3.000,00	312327	2.448,22	183010	2.477,06	65780	2.415,81	63537	2.398,70
3.000,01 - 4.000,00	157001	3.436,76	116989	3.447,51	21730	3.396,00	18282	3.416,44
4.000,01 - 5.000,00	55127	4.409,17	43882	4.411,77	6176	4.392,47	5069	4.407,00
5.000,01 - 6.000,00	19426	5.430,04	16274	5.440,71	1955	5.414,04	1197	5.311,10
6.000,01 - 7.000,00	8544	6.431,11	7586	6.432,69	752	6.423,95	206	6.398,97
7.000,01 - 8.000,00	2928	7.385,56	2627	7.395,93	259	7.263,52	42	7.489,11
veće od - 8.000,00	1476	8.976,73	1410	8.969,80	31	9.158,99	35	9.094,46
UKUPNO	1123818	2.177,98	643086	2.387,00	244328	1.946,74	236404	1.848,37

NAPOMENA: Od mirovine za siječanj 2012. (isplata u veljači) primjenjeni su zakoni: Zakon o dopuni zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/11), Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 114/11) i Zakon o dopuni zakona o mirovinskom osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN, br. 114/11).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću

A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Srećko Vuković
Urednica: Maja Kos

urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

VODIČ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U TRAVNJU 2013.

Ostvarivanje zdravstvene zaštite i prava na davanje za bolest nakon što Republika Hrvatska postane država članica Europske unije

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju sa 1. srpnja 2013. godine mijenja se način ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj kao način ostvarivanja zdravstvene zaštite u državama članicama Europske unije, koju će osigurane osobe iz Republike Hrvatske moći ostvarivati kao građani Europske unije.

Prava koja se osiguravaju putem HZZO-a

HZZO je osnovom Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju provoditelj prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, koja obuhvaćaju: zdravstvenu zaštitu (primarnu, specijalističko-konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu, pravo na korištenje lijekova sa osnovne i dopunske liste lijekova, pravo na ortopedsku i druga pomagala, pravo na dentalno-protetsku pomoć i dentalno-protetske nadomjstke, pravo na zdravstvenu zaštitu inozemstvu) i prava na novčane naknade (naknadu plaće, naknadu troškova prijevoza).

Temeljem čega se ostvaruje zdravstvena zaštita

Zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja mogu koristiti osigurane osobe HZZO koje imaju utvrđen status u obveznom zdravstvenom osiguranju temeljem zdravstvene iskaznice, koju im je izdao HZZO.

Gdje se ostvaruje zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita iz obveznog zdravstvenog osiguranja na teret sredstava HZZO-a ostvaruje se u zdravstvenim ustanovama, kod zdravstvenih radnika privatne prakse i kod isporučitelja ortopedskih i drugih pomagala s kojima je HZZO sklopio ugovor o

provodjenju zdravstvene zaštite, odnosno izradi i isporuci ortopedskih i drugih pomagala.

Korištenje zdravstvene zaštite u državama članicama Europske unije

Temeljem čega ostvaruju zdravstvenu zaštitu državljani država članica Europske unije za vrijeme boravka u Republici Hrvatskoj

Državljeni Europske unije koji će privremeno boraviti u Republici Hrvatskoj bilo kao turisti ili iz drugih razloga, a koji su obvezno zdravstveno osigurani u jednoj od država članica Europske unije, imaju pravo na korištenje neophodne zdravstvene zaštite i to osnovom europske kartice zdravstvenog osiguranja koju su im izdala njihova zdravstvena osiguranja.

Temeljem čega ostvaruju zdravstvenu zaštitu osigurane osobe HZZO-a u državama članicama Europske unije

Na isti način kao što zdravstvenu zaštitu ostvaruju državljani država članica Europske unije za vrijeme privremenog boravka u Republici Hrvatskoj će i osigurane osobe HZZO-a, prilikom privremenog boravka u jednoj od država članica Europske unije, u slučaju potrebe za neophodnom zdravstvenom zaštitom (u slučaju da se razbole, dožive ozljedu ili nesreću) moći u toj državi koristiti neophodnu zdravstvenu zaštitu koja se ne može odgoditi do povratka u Republiku Hrvatsku na teret sredstava HZZO-a osnovom Europske kartice zdravstvenog osiguranja koje će se na zahtjev osigurane osobe HZZO izdavati pri nadležnim službama HZZO-a.

Europska kartica zdravstvenog osiguranja s primjenom od 1. srpnja 2013. godine

Osigurane osobe koje imaju utvrđen status u obveznom zdravstvenom osiguranju, mogu zatražiti da im se u nadležnoj područnoj službi HZZO-a prema mjestu prebivališta ili boravišta izda Europska kartica zdravstvenog osiguranja (u daljnjem tekstu: EU kartica) i to bez ikakve naknade odnosno besplatno. Napominjemo da EU kartica ne zamjenjuje zdravstvenu iskaznicu koju se koristi u Republici Hrvatskoj.

EU kartica se, u pravilu, izdaje na rok od godine dana i važi do datuma koji je na njoj naveden, a u slučaju da je status osigurane osobe priznat u obveznom zdravstvenom osiguranju za rok kraći od godine dana EU kartica će se izdati samo na razdoblje

u kojem će osigurana osoba biti osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju.

Za radnike koji su izaslan na privremeni rad u drugu državu članicu Europske unije, EU kartica se izdaje za cjelokupno razdoblje izaslanja, a za isto vremensko razdoblje se izdaje EU kartica i članovima uže obitelji (bračni drug i djeca) koji sa osiguranikom-radnikom borave u drugoj državi članici Europske unije.

Izdavanje nove EU kartice može se, inače, zatražiti u roku od 30 kalendarskih dana prije isteka važeće EU kartice.

U slučaju gubitka status u obveznom zdravstvenom osiguranju ne važi niti EU kartica pa ju stoga osoba treba vratiti nadležnoj službi HZZO-a.

Čime je propisan oblik, sadržaj, način izdavanja i korištenja Europske kartice

Pravilnikom o europskoj kartici zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“ broj 153/11.) utvrđen je oblik i sadržaj, te uvjeti i način izdavanja europske kartice zdravstvenog osiguranja i Certifikata koji privremeno zamjenjuje Europsku karticu.

Izgled Europske kartice

U skladu s Odlukom Administrativne komisije oznake S2 prednja strana (lice iskaznice) EKZO sadržava:

1. podatke o identifikacijskom broju HZZO-a
2. podatke o osiguranoj osobi HZZO-a
 - prezime i ime
 - OIB osigurane osobe
3. serijski broj iskaznice
4. datum važenja EKZO

Sadržaj i oblik Certifikata

Sadržaj i oblik Certifikata propisan je Odlukama Administrativne komisije broj S1 i S2 od 12. lipnja 2009. godine o Europskoj kartici zdravstvenog osiguranja i tehničkim specifikacijama Europske kartice zdravstvenog osiguranja i sadrži iste podatke kao EKZO.

Cetifikat

Ako je osigurana izgubila EU karticu i treba iznenada otkupovati u jednu od država članica Europske unije, nadležna područna služba HZZO-a prema mjestu prebivališta ili boravišta izdati će, na zahtjev osigurane osobe HZZO-a, Cerifikat, koji vrijedi od jednog do najviše 90 dana i temeljem njega osigurana osoba HZZO-a za vrijeme privremenog boravka u drugim državama članica Europske unije

ostvaruje zdravstvenu zaštitu na jednaki način kao i sa EU karticom.

Osiguranici - umirovljenici

Osiguranici-umirovljenici, koji su korisnici mirovine prema propisima Republike Hrvatske, isto kao i sve ostale osigurane osobe HZZO-a, uz zdravstvenu iskaznicu mogu zatražiti izdavanje i EU kartice.

U slučaju da osiguranici-umirovljenici žive u Republici Hrvatskoj ali imaju mirovinu ostvarenu u jednoj od država članica Europske unije, također imaju zdravstvenu iskaznicu za korištenje zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj, ali će ta zdravstvena zaštita teretiti nositelja zdravstvenog osiguranja iz države članice Europske unije koja ih je obvezno zdravstveno osigurala, a ujedno će i taj nositelj zdravstvenog osiguranja, na zahtjev osiguranika, izdati i EU karticu.

Ako osiguranik-umirovljenik, koji živi u Republici Hrvatskoj, ostvaruje mirovinu iz više država članica Europske unije, ali ne i iz Republike Hrvatske, zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj ostvaruje osnovom zdravstvene iskaznice koju mu izdaje HZZO, a zdravstvena zaštita tereti sredstva nositelja zdravstvenog osiguranja države članice Europske unije u kojoj je ostvaren većinski staž mirovinskog osiguranja i taj isti nositelj zdravstvenog osiguranja izdati će na taženje osiguranika-umirovljenika i EU karticu.

Na isti način kao što je EU karticu ostvario osiguranik-umirovljenik ostvaruju ju je i osobe koje su prijavljene kao članovi obitelji tog osiguranika.

Članovi obitelji osiguranika-radnika zaposlenog u drugoj državi članici Europske unije

Osobe koje imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a zdravstveno osiguranje ostvaruju preko člana obitelji koji je zaposlen u jednoj od država članica Europske unije, zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj ostvaruju temeljem zdravstvene iskaznice HZZO-a i to na jednaki način kao i ostale osigurane osobe HZZO-a. Troškove zdravstvene zaštite za te osigurane osobe u Republici Hrvatskoj snosi nositelj zdravstvenog osiguranja država članica Europske unije u kojoj je zaposlen nositelj zdravstvenog osiguranja preko koga su prijavljeni na zdravstveno osiguranje, te će u slučaju potrebe taj nositelj zdravstvenog osiguranja izdati i EU karticu za člana obitelji osiguranog preko nositelja zdravstvenog osiguranja.

Planirano liječenje u drugoj državi članici
Europske unije

U slučaju odlaska u drugu državu članicu Europske unije zbog liječenja, potrebno je da prethodno zatražite od nadležne službe HZZO-a odobrenje za takvo liječenje, jer će HZZO podmiriti troškove takvog liječenja samo ako je osnovom takvog zahtjeva izdano u HZZO-u odobrenje za liječenje.

Davanje za bolest

Pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja

Pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja u Republici Hrvatskoj mogu ostvariti osiguranici HZZO-a koji su obvezno zdravstveno osigurani kao:

- osobe u radnom odnosu kod poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj
- osobe izabrane na stalnu dužnost u određenim tijelima državne vlasti
- osoba koja obavlja obrtničku djelatnost ili samostalnu profesionalnu djelatnost ili poljoprivrednu djelatnost osnovom koje je obveznik plaćanja poreza na dobit ili poreza na dohodak
- član uprave trgovačkog društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj
- svećenici i drugi vjerski službenici
- osoba koja ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, a radi u drugoj državi članici Europske unije ili trećoj državi, ali nije zdravstveno osigurana osnovom tog rada
- osobe koja pruža pomoć hrvatskom ratnom vojnom invalidu
- osoba sa statusom roditelja njegovatelja.

Što se smatra pod pojmom bolovanje

Pod bolovanjem se smatra odsutnost s rada zbog bolesti ili ozljede, odnosno drugih okolnosti kao što je medicinsko ispitivanje u zdravstvenoj ustanovi, izolacija zbog pojave zarazne bolesti, transplantacija organa ili tkiva u korist druge osobe, njega člana obitelji supružnika i djeteta, pratnja druge osigurane osobe HZZO-a na liječenje izvan mjesta prebivališta, bolest i komplikacije u trudnoći, korištenje roditeljnog dopusta, bolovanje zbog bolesti koje je posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu, bolovanje zbog priznate ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Bolovanje i dužinu trajanja bolovanja određuje izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite i to najdulje do roka trajanja bolovanja utvrđenog posebnim propisom ministra nadležnog za zdravlje, a nakon isteka toga roka bolovanje kao njegovu dužinu utvrđuje ovlašteni doktor HZZO-a.

Naknadu plaće isplaćuje poslodavac ili HZZO ovisno o duljini i uzroku bolovanja.

Pravo na novčane naknade za vrijeme prebivališta ili boravka u drugoj državi članici Europske unije

U slučaju kada osiguranik HZZO-a boravi ili prebiva u drugoj državi članici Europske unije, a prema propisima Republike Hrvatske o obveznom zdravstvenom osiguranju ostvaruje pravo na određenu novčanu naknadu za vrijeme privremene spriječenosti za rad, može ju ostvariti u drugoj državi članici Europske unije koju i nadalje isplaćuje HZZO na teret sredstava HZZO-a.

Ako je za ostvarivanje novčane naknade po propisima Republike Hrvatske o obveznom zdravstvenom osiguranju predviđeno ispunjavanje uvjeta prethodnog staža osiguranja u obveznom zdravstvenom osiguranju u određenom vremenskom razdoblju, za ostvarivanje tog prava u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici Europske unije, uzeti će se u obzir duljina tog roka osiguranja u zdravstvenom osiguranju ostvarena u bilo kojoj državi članici Europske unije uključujući i Republiku Hrvatsku.

Primjerice ako je osoba, radi zaposlenja preselila iz jedne u drugu državu članicu Europske unije, te je za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme bolovanja u drugoj državi članici Europske unije uvjet prethodna prijava na obvezno zdravstveno osiguranje u određenom vremenskom razdoblju, prilikom utvrđivanja prava na naknadu plaće uzeti će se u obzir prijava na obvezno zdravstveno osiguranje u obje države članice Europske unije.

Osim navedenoga ostvaruje se i pravo na roditeljne i roditeljske potpore, te prava s osnova ozljede na radu i profesionalne bolesti, što će biti obrađeno u idućem prilogu za svibanj 2013. godine.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo-net.hr

Za nakladnika: ravnatelj prim. Siniša Varga, dr.med.dent.
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl.iur.,
Veronika Laušin, dr.med.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI
za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja
0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja
0800 7989

Umažani na rekreaciji u Banji Vrućici

Pedesetak članova Sindikata umirovljenika Podružnice Umag proveli su deset zadnjih dana ožujka u Banji Vrućici kod Teslića, srdačno dočekani i prema običajima dobrog domaćina, počašćeni rakijom i kavom. Već slijedećeg dana uživali su u bijelom pejzažu, jer je tijekom noći pao novi snijeg. Dani su prolazili u liječničkim pregledima, propisanim terapijama, odmoru i šetnji, a poslije večere mogli su se zabavljati uz ugodnu glazbu.

Tijekom boravka u Banji, domaćini su im priredili dva kraća izleta - obilazak grada Doboja i organizirani posjet Marijanskom svetištu Vrhbosanske nadbiskupije Kondžilo u Komušini.

- Nakon svakoga "radnog dana" družili smo se, zabavljali i plesali uz ugodnu glazbu. Domaćin nam je priredio "gala večeru" na kraju boravka. Pridružili smo se grupi iz Rijeke, čije su članice priredile kraći koncert, a ugođaj je potkrijepila svečana torta, koju smo nakon gašenja svjećica slasno pojeli. - komentirali su umaški SUH-ovci.

I tako je brzo došao dan povratka. Nakon „pazarenja“ na tržnici u Banja Luci, kroz snijeg su se probijali sve do Učke. Stvarno lijepih deset dana rekreacije i odmora! (Marija Pertot)

ZAGREB: BOGATIJI ZA „STUDENTSKI GRAD“

Bogati programi za sve interese

Osnivačka skupština podružnice SUH-a Studentski grad održana je 5. travnja. Naselje Studentski grad spada pod gradsku četvrt Gornja Dubrava, pa se tako Gradsko povjereništvo Zagreba proširuje za još jednu podružnicu. Na osnivačkoj skupštini bilo je dosta gostiju: Milica Čavkić, potpredsjednica SUH-a, predsjednica Gradskog povjereništva SUH-a Zagreba Biserka

Budigam, te predsjednik Podružnice SUH-a Oporovac Marijan Jardas i predstavnik Podružnice Granešinski Novaki Stjepan Ćuk, kao i predsjednik HSU-a gradske četvrti Gornja Dubrava Ante Kolobara.

Na osnivačkoj skupštini za predsjednika je izabrana Zdenka Ladišić, za zamjenika Stevo Živčić, za tajnicu Ankica Greb te Jadranka Bogner za blagajnicu. Novo

članstvo upoznato je s programom za 2013. koji Izvršni odbor planira provesti tijekom godine.

Niz besplatnih zdravstvenih predavanja i pregleda (mamografija, kontrola razine šećera u krvi i mjerenje tlaka, mjerenje venske cirkulacije, pregled madeža, mjerenje gustoće petne kosti), tečajevi pomoći i samopomoći, ulaznice za kulturna zbivanja u Gradu Zagrebu, besplatni pravni savjeti i psihosocijalno savjetovanje, kreativne radionice, vježbe za kralježnicu, sportske aktivnosti (stolni tenis, pikado, nordijsko hodanje, badminton, kartanje, šah) te sudjelovanje na Sportskim igrama, tečajevi informatike, druženje uz glazbu, organiziranje raznih manifestacija te obilježavanje značajnih datuma na kojima bi se predstavili razni kulturno umjetnički izvođači; sklapanje ugovora s trgovinama, lječilištima, ugostiteljskim objektima, prijevoznicima i sl. s ciljem širenja povlastica za članove SUH-a.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, predsjednica
Uređuje: Uredništvo Glasila
Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.
Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202
E-mail: suh@zg.t-com.hr
Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković
Tisak: GMG GRAF, Sesvete
Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

SPLIT: AKCIJOM PROTIV LETARGIJE

Golgota hrvatskih umirovljenika?

Splitska Podružnica SUH-a u ponedjeljak 15. travnja - točno u podne - okupila je osamdesetak članova i simpatizera u dvorani Gradskog kotara Blatine - Škrape u Poljičkoj cesti, na tribini pod provokativnim nazivom „Golgota hrvatskih umirovljenika“. Asja Tomin, predsjednica Podružnice pozdravila je brojne okupljene umirovljenice i umirovljenike i obećala da se na tribini neće samo „plakati“, jer je podnaslov - Kako da nam bude bolje?

U uvodnoj prezentaciji Jasna Petrović, predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske, članica Direkcije Europske federacije za umirovljenike i starije osobe te potpredsjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, po prvi put je posjetila splitsku podružnicu i pozvala na borbu protiv letargije i depresije, protiv prihvaćanja uloge žrtve, naglasivši kako svatko od prisutnih može promijeniti svijet na bolje. Na žalost, naglasila je, hrvatski se umirovljenici percipiraju kao društveni teret, kao suvišni (jer ih je „previše“), kao dementni (jer bi im neki oduzeli i glasačko pravo poslije 70-te godine života), pa čak i kao prevaranti jer ih je navodno samo 82 posto „zaslužilo“ svoju mirovinu. Ono što jest istina je da su hrvatski umirovljenici siromašni, i to treći po siromaštvu od 28 europskih zemalja, odmah iza Cipra i Bugarske, a najmanje siromašnih imaju Island (4,3), Mađarska (4,5), Luksemburg (4,7), Slovačka (6,3), Češka (6,6). K tome u Hrvatskoj živi 120.000 osoba starijih od 65 godina koje uopće ne primaju mirovinu, a i oni koji je primaju, jedva preživljavaju. Prosječna mirovina iznosi samo 2.177,98 kn, a udjel prosječne mirovine u prosječnoj neto plaći za siječanj 2013. je samo 39,39%.

Međutim, Sindikat umirovljenika Hrvatske izradio je Programsku platformu 40 „plus“, te i listu od dvadesetak prioriteta o kojima se raspravlja na Nacionalnom vijeću, te se bilježe i mali pomaci. O tome je detaljno izvijestila Biserka Budigam, potpredsjednica SUH-a i predsjednica Odbora za socijalna i zdravstvena prava i sustav, naglasivši kako duboko

vjeruje da će umirovljenici ojačati svoje redove i u suradnji s radničkim sindikatima, kako bi im se zajamčilo dostojanstven život, ravnopravnost u pravu na smještaj u institucionalne i vaninstitucionalne oblike skrbi za starije osobe, te hitno izradila strategija za borbu protiv siromaštva - koje već šakom lupa na naša vrata. <

Darko Lončarek:
Predstojeći lokalni izbori su dobra prilika da se Podružnica SUH-a sa svojim zahtjevima i prijedlozima za kvalitetna rješenja obrati glavnim koalicijama političkih stranaka na razini Koprivnice i Županije, kako bi se osigurala snažnija potpora umirovljeničkim potrebama

KOPRIVNICA: Obnovljena podružnica SUH-a Za zajedništvo umirovljenika

Nakon višegodišnje stanke, u Koprivnici je 15. travnja na obnoviteljskoj izbornoj skupštini ponovo oživjela Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske. Darko Lončarek izabran je za predsjednika Podružnice, te ujedno za predsjednika Županijskog povjereništva Koprivničko-križevačke županije; Petar Baran za zamjenika predsjednika, Ana Pleskalt za tajnicu, Ružica Fiala za blagajnicu te Mato Bašić za člana Predsjedništva, a izabran je i Nadzorni odbor. Novo rukovodstvo su pozdravili i podržali Franjo Veble, povjerenik SSSH-a, te Branko Jalšovec, član Predsjedništva SUH-a i predsjednik Odbora za socijalnu uključenost.

Dvadesetak koprivničkih „obnovitelja“ u širokoj i svestranoj raspravi o smjernicama i akcijama SUH-a,

te programu rada Podružnice Koprivnica, iznijeli su brojne ideje, te ukazali na potrebu što tješnje suradnje sa svim lokalnim strukturama te udrugama koje u svojim programima imaju zacrtani cilj borbe za poboljšanje života i standarda umirovljeničke populacije. Obnovom rada Podružnice Koprivnica tek započinje oživljavanje rada SUH-a na području cijele Koprivničko-križevačke županije.

- Predstojeći lokalni izbori su dobra prilika da se Podružnica SUH-a sa svojim zahtjevima i prijedlozima za kvalitetna rješenja obrati glavnim koalicijama političkih stranaka na razini Koprivnice i Županije, kako bi se osigurala snažnija potpora umirovljeničkim potrebama. - naglasio je Darko Lončarek.

ROČ: GODIŠNJA SKUPŠTINA

Europski umirovljenici na balkanskoj mirovini

Poboljšanje položaja umirovljenika i dalje ostaje prioritet ročke Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske čiji je predsjednik Milan Zornada 7. travnja na godišnjoj skupštini u Roču, u kontekstu ulaska Hrvatske u EU, izjavio da će možda doživjeti biti europski umirovljenik, ali na balkanskoj mirovini.

- Usklađenje mirovina ne prati prosječnu plaću, a još manje inflatorne tokove, pa se siromaštvo hrvatskih umirovljenika konstantno povećava. No, moramo biti svjesni i da je u Hrvatskoj sve manje zaposlenih, da na jednog umirovljenika dolazi 1,18 zaposlenih i da iz mjeseca u mjesec taj odnos opada, istaknuo je predsjednik županijskog SUH-a Vladimir Bursić.

Ročkoj podružnici i njezinom predsjedniku na skupštini SUH-a u Zagrebu nedavno su dodijeljena priznanja za dugogodišnji rad i doprinos u promicanju rada SUH-a. Ročka podružnica, naime, osnovana je 1995. kao druga u Istri, odmah nakon pulske, a broji čak 170 članova. Zajedno s buzetskom Gradskom udrugom Matice umirovljenika Hrvatske te Udrugom antifašista, ročka podružnica SUH-a je jedna je od uspješnijih udruga koje skrbe o svojim članovima, naglasio je buzetski dogradonačelnik Siniša Žulić. Skupu su prisustvovali

i predstavnici talijanskog sindikata umirovljenika SPI CGIL iz Aurisine (Trst), te Luciano del Rosso, međunarodni tajnik SPI CGIL Regije Friuli Venezia Giulia.

U prigodi skupštine potpisan je i ugovor o poslovnoj suradnji s trgovačkim poduzećem Dara iz Buzeta, kako bi se ostvarila povlastice za članove SUH-a

DUBROVNIK:

Humac i Međugorje

Dubrovačka Podružnica Sindikata umirovljenika Hrvatske organizirala je u 23. ožujka 2013. u subotu uoči Cvjetnice, izlet u Međugorje i Humac. Dubrovački umirovljenici su na Humcu u Franjevačkom samostanu, uz stručno vođenje, razgledali najstariji muzej u BiH, u kojem je izložen najznačajniji eksponat Humaćka ploča - najstariji dokaz hrvatske pismenosti na ovim prostorima, pa je struka zove i 'Bašćanska ploča južnih Hrvata'. Potom su obišli galeriju „Majka“ s više od 400 umjetničkih djela na

temu majke, autora iz više zemalja među kojima su i najveći hrvatski umjetnici. Nakon razgledanja obnovljene stare crkve slijedio je posjet vodopadu „Kravica“, koji oduševljava jedinstvenom raskošnom ljepotom, a nalazi se na troimenoj rijeci Trebižat. Uslijedio je posjet Međugorju, sa sadržajem prema vlastitom izboru i svetom misom na hrvatskom jeziku u 13 sati. Nakon Međugorja slijedilo je kraće razgledanje Etno sela Herceg čiji sadržaji dočaravaju kamenu izvornost i tradiciju hercegovačkog sela. Potom je slijedilo panoramsko razgledanje Ljubuškog i zatim objed u restoranu „Most“ na Humcu, a nakon toga povrat u Grad. Naravno i ovaj put su izletnici usputno informirani o svim sadržajima izleta i ujedno opskrbljeni perspektivama.

(Kruno Koroman)

LUTVINKA:

Radost uskršnjih jaja

U preduskršnjem raspoloženju čelnici Podružnice Sindikata umirovljenika Hrvatske Lutvinka-Slavonski Brod dijelili su uskršnja jaja umirovljenicima i građanima Slavanskoga Broda. Članovima Sindikata umirovljenika podijeljene su i uskršnje šunke, a najveće priznanje je bilo zadovoljstvo na licima starijih građana. Sindikalisti su ovu plemenitu akciju proveli uz pomoć Brodsko-posavske županije, a članovi su iskazali zadovoljstvo radom svoje Podružnice Lutvinka i predsjednikom Vinkom Kuzmićem, jer su se potrudili uz najradosniji blagdan razveseliti i one kojima bi svečana trpeza bez solidarnosti i darivanja bila puno skromnija.

VODNJAN:

Svečanost bratimljenja i multikulturalnosti

U Domu mladih u antičkom istarskom gradiću Vodnjanu, 20. travnja je bilo uzbuđljivo i veselo. Pedesetak umirovljenika iz podružnice talijanskog sindikata SPI CGIL iz Castelfranca u regiji Veneto, među prvima su zauzeli polovicu dvorane, a domaći su stizali u velikom broju, svečano odjeveni, i spremni za svečanost bratimljenja Ogranka SUH-a u Vodnjanu i talijanske „lege“. Uskoro se nije mogla „baciti igla“ na pod, jer su uz zidove stajali i brojni izvođači i izvođačice, a mladi parovi odjeveni u nošnje Vodnjana i Galižane „čovali“ su pozornicu. Za sve to zaslužan je bračni par Marini, Mirella i Luciano, predsjednik i tajnica ovog ogranka od oko 500 članova SUH-a, jer iz dobroga rada i izvrsne organizacije stoji potpis tih dvoje aktivista. No, Klaudio Vitasović, gradonačelnik Grada Vodnjana, sudjelujući u cijelome programu i materijalno ga podržavši, dao je najbolji dokaz svoje posvećenosti interesima najpotrebitijih, što je potvrdio i podupiranjem Dnevnog centra za starije osobe Angelo Cecon, koji vrlo uspješno radi pod palicom SUH-ovaca, ali i socijalnim programima za starije stanovnike.

Nakon otvaranja skupa od strane Luciana Marinija Folklorno društvo Perojskih Crnogoraca je pokrenulo noge svih gostiju u ritmu plesa i pjesme, da bi potom Mirella Marini i Derio Guidolin podnijeli izvještaje o radu svojih podružnica sindikata umirovljenika, jedne vodnjanske, a druge iz Castelfranca. Najviše je pozornosti dobio program upravo vodnjanskog Centra za starije osobe gdje se održavaju programi cjeloživotnog učenja, kreativne radionice, zdravstveni preventivni programi, ali i prigodna druženja kojom se bore protiv socijalne isključenosti, a osobito je hvale vrijed-

no što su međugeneracijskom suradnjom mladi podučili starije sugrađane služenju kompjutorima. O djelovanju SPI CGIL Castelfranca članovi SUH-a će naučiti više kad se uskoro, nakon tek obavljenog bratimljenja, upute na razmjenu studijske grupe. Posebno je pomno saslušana pozdravna riječ predsjednika Županijskog povjereništva SUH-a za Istru Vladimira Buršića, koji je naglasio kako je to 11-to bratimljenje u Istri plod dvadesetogodišnje suradnje, te obećao da će istarski i venetski umirovljenici u ovo vrijeme krize morala, ekonomije i socijale odlučno nastaviti s borbom protiv politike štednje a protiv najranjivijih - radnika i umirovljenika. Danilo Toccano, tajnik SPI CGIL regije Veneto vatrenim je riječima upozorio kako se borba za prava umirovljenika i starijih osoba danas odvija na

različitim razinama, te dodao kako se moramo boriti na razini Europe, za bolje direktive i politike u korist najslabijih. Pozdravio je konačni ulazak Hrvatske u europsku obitelj. Neta Živković, predsjednica Podružnice SUH-a Pule pozdravila je bratimljenje, radujući se obostranom međusobnom učenju i suradnji, dok je Paolino Barbiero, generalni tajnik provincije Treviso razveselio nazočne svojim optimističnim prognozama izlaska iz krize. Na sindikalnoj strani završne je riječi iznijela predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović, naglasivši kako sindikati umirovljenika djeluju kako bi se borili za dostojanstvo i poštovanje umirovljenika, za njihovu socijalnu uključenost, te protiv rastućeg siromaštva i diskriminacije starijih. Završila je riječima - Insieme siamo pou forti! Zajedno smo jači“

Nakon poticajnih i toplih riječi gradonačelnika Grada Vodnjana Klaudija Vitasovića, uručena mu je Povelja suradnje SUH-a u povodu 20-obljetnice djelovanja i uspješne suradnje, a povelje su dobili i Regija SPI CGIL Veneto i Danilo Toccano. Uslijedilo je svečano potpisivanje sporazuma o bratimljenju, uz pjesmu Mješovitog zbora Zajednice Talijana Vodnjana. Program je nastavljen do kasno poslijepodne, kad su nakon ručka, te degustacije vina i ulja, raspjevane talijanske kolege otišle preko granice, ostavljajući svoja srca u multikulturalnom Vodnjanu.

ŽUPA DUBROVAČKA:

Obnovljena podružnica

Predsjednik Antun Anđelić, zamjenik Petar Luznik i tajnica Luce Miloslavić - troje su predanih aktivista u borbi za prava umirovljenika i starijih osoba koji su izabrani na čelo Podružnice Župa Dubrovačka, na obnovljenoj izbornoj skupštini 17. ožujka u Mlinima. Na skupštini su sudjelovali i predstavnici iz Županijskog povjereništva Dubrovačko-neretvanske županije, predvođeni predsjednikom Ivom Sršenom. Neposredno prije skupštine uspješno je vraćen pečat od prethodnih voditelja Podružnice, a u početku će SUH biti „podstanar“ HSU-a, s kojim će dijeliti prostorije. Naše dobre želje za uspješno omasovljenje i odlučno djelovanje - putuju na jug!

Odgovara:

MILAN TOMIČIĆ
dipl. pravnik

PITANJE: Dadilja ili ilegalka

Obiteljska sam umirovljenica, udovica, relativno mlada, s niskom mirovinom. Moja susjeda je mlada samohrana majka s dvoje male djece koja su svaki čas bila bolesna dok su bila u vrtiću, ali kako ona ima dobar posao, puno gubi ako ide na bolovanje, a i boji se izgubiti posao. Zamolila me da joj čuvam djecu, kuham i pospremim po kući na dnevnoj bazi, a ja sam to prihvatila i primam 2000 kuna mjesečno. Čitala sam u novinama da su neke žene dobile kaznu zato što su neprijavljeno čuvale djecu, pa vas molim za tumačenje. Ako me netko prijavi, a uvijek ima zlih susjeda, hoću li dobiti kaznu i izgubiti mirovinu? Susjeda misli da bih mogla prijaviti obrt za čuvanje djece i ostati umirovljenica. Je li sve to moguće? Što je najbolje?

Ivka Š., Velika Gorica

ODGOVOR: Obzirom da vaš angažman nije trajnog karaktera, trebali biste sa svojom susjedom sklopiti ugovore o djelu koji pokrivaju vašu očekivanu aktivnost u čuvanju djece i ostalim poslovima koje obavljate u susjednom kućanstvu. Ukoliko pak to odgovara Vama i Vašoj susjedi, možete zamrznuti mirovinu i sklopiti ugovor o radu za poslove kućne pomoćnice. U svakom slučaju nelegalno je nastaviti radom na crno na postojeći način, jer doista možete doživjeti neugodnosti i sankcionirana s 15.000 kuna prema novom Zakonu o dadiljama.

PITANJE: Poljoprivrednici pod stare dane

Moja supruga i ja smo zbog niskih mirovina odlučili otvoriti obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) na imanju koje sam naslijedio od roditelja. Tamo bismo prodavali svoje ulje, vino, organizirali fešte i slično. Čuli smo da kao umirovljenici ne bismo morali plaćati zdravstveno i mirovinsko, te da nije u sustavu PDV-a. Ja sam otišao u punu starosnu mirovinu, a moja supruga je invalidska umirovljenica. Je li bolje staviti OPG na nju ili na mene?

Jure P., Split

ODGOVOR: U slučaju da otvorite obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo na vlastitoj nekretnini, nećete biti obveznici plaćanja doprinosa za zdravstveno i mirovinsko osiguranje. U slučaju da Vaša supruga ima invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ako se OPG prijavi na nju, trebat će plaćati doprinose za mirovinsko osiguranje i to prema članku 12. ZOMO-a, ali mirovina joj se ne zamrzava, ali se umanjuje određivanjem novog mirovinskog faktora. U takvom slučaju Vam pred-

lažemo da OPG prijavite samo na Vaše ime. Također, kad je riječ o PDV-u, oslobođeni ste plaćanja do godišnjeg prometa od 230.000, a ako ga pređete, ulazite u sustav PDV-a.

PITANJE: Zašto moram vratiti mirovinu?

Otišla sam u mirovinu prije godinu dana, ali mi je mirovina jako niska, samo 1.980 kn, pa sam morala naći dodatni posao. Kako sam knjigovođa, s nećakinjom sam otvorila obrt za knjigovodstvene usluge. Obrt se vodi na nećakinju, a ja sam joj pomagala. Sada sam dobila rješenje od mirovinskog da moram vratiti nepripadnu mirovinu za šest mjeseci, sve od datuma kad je otvoren obrt i rekli su mi da moram zamrznuti mirovinu. Što da napravim? Ja sam nećakinji samo pomagala i plaćala me po ugovoru o djelu, a ne po radnom odnosu.

Marica K., Zagreb

ODGOVOR: S obzirom da se obrt vodi na vašu nećakinju, a da joj vi samo ispomazete u obavljanju knjigovodstvenih poslova, nejasno je na čemu se zasniva rješenje nadležnog tijela o obvezi vraćanja nepripadne mirovine za šest mjeseci, kao i mišljenje da trebate zamrznuti mirovinu. Ugovorom o djelu „pokrili“ ste vođenje knjigovodstvenih poslova bez zasnivanja radnog odnosa, tako da nema osnova za zamrzavanje mirovine. Rješenje o vraćanju nepripadne mirovine sadrži pouku o pravnom lijeku, te ako rok za podnošenje žalbe nije istekao, preporučamo Vam da podnesete žalbu. Vi možete voditi upravni spor, međutim to dugo traje, a Vama je očito važno vratiti se u status umirovljenice, pa vam predlažemo da podnesete zahtjev za aktiviranje mirovine u nadležnoj službi HZMO-a.

PITANJE: Nema osnova za brigu

Umirovljenik sam i već tri godine radim za jednu agenciju za promet nekretnina. Svaki mjesec potpisujem ugovor o djelu i zarađujem 4.000 mjesečno, a mirovina mi iznosi 2.300 kn. Prijatelj me upozorio da bih mogao izgubiti mirovinu, jer navodno ne mogu raditi u kontinuitetu. Ne razumijem zašto bih izgubio mirovinu kad sam je zaradio na temelju 36 godina radnog staža, a k tome je mizerna i nedovoljna za život. Molim savjet.

Marijo K., Zagreb

ODGOVOR: Zbog obavljanja poslova za koje ste svaki mjesec već tri godine sklapali ugovore o djelu, ne prijete Vam opasnost gubitka mirovine. No, s druge strane, obzirom da su ti poslovi trajnijeg karaktera, Vaš pos-

lodavac bi s Vama trebao zasnovati radni odnos, a tek onda Vam se zamrzava mirovina. Na Vama i Vašem poslodavcu je da odlučite da li Vam je to prihvatljiva opcija.

PITANJE: Sezonski radnik u poljoprivredi

Čitao sam u novinama da se umirovljenici mogu zaposliti kao sezonski radnici u poljoprivredi i zadržati mirovinu. Imam dobre prijatelje iz ribolova koji bi me zaposlili kod sebe na različitim poslovima u poljoprivredi, ali se boje da ne dobiju nekakvu kaznu, a ja se bojim da mi ipak ne umanje mirovinu. Koliko će oni plaćati na moju neto plaću ako me tako zaposle? U kojem je to zakonu regulirano?

Mate R., Varaždin

ODGOVOR: Posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju isti se usklađuje s odredbama Zakona o poticanju zapošljavanja (Narodne novine br. 55/2012), kojim je uvedena nova kategorija osiguranika - sezonski radnik u poljoprivredi, a koji može biti nezaposlena osoba, korisnik mirovine ili tražitelj zaposlenja, koji temeljem ugovora o sezonskom radu obavlja privremene odnosno povremene sezonske poslove u poljoprivredi najduže do devedeset dana tijekom jedne kalendarske godine. Dakle, na sezonskog radnika u poljoprivredi, prema članku 11. stavku 2. Zakona o poticanju zapošljavanja, ne primjenjuju se propisi koji uređuju prestanak isplate mirovine korisniku mirovine. Ugovor o sezonskom zapošljavanju zaključuje se evidentiranjem dnevnog vaučera na početku radnog dana u potpunosti Ugovor o sezonskom radu u poljoprivredi/knjižici (USP-1 obrazac). Najniži dnevni iznos plaće koju je poslodavac dužan isplatiti sezonskom radniku koji obavlja privremene odnosno povremene sezonske poslove u poljoprivredi, za 2012. ne može biti niži od 70,40 kuna.

PITANJE: Rad u udruzi

Moja kćer je osnovala udrugu još prije dvije godine. Sad sam otišla u mirovinu i dogovorile smo se da ću za nju raditi tajničke i financijske poslove (što sam radila i u radnom odnosu). Za to bi me prijavila na ugovor o djelu. Mora li se na to plaćati i doprinose i koliko? Ima li kakav drugi način da se zaposlim, npr. na par sati dnevno?

Dragica T., Sisak

ODGOVOR: Možete posve zakonito sklopiti ugovor o djelu s udrugom kao pravnom osobom, a na vašu neto naknadu plaća se 25 posto poreza te prirez propisan za Sisak (10 posto). Drugi način legalnog obavljanja navedenih poslova je zamrzavanje mirovine i zasnivanje radnog odnosa, može i na pola radnog vremena i manje sati, ali Vam ne preporučamo takvo rješenje.

Manje papirologije

• Kako se stječe pravo na status osigurane osobe HZZO-a u obveznom zdravstvenom osiguranju osnovom razmjernog dijela mirovine ostvarene u Republici Hrvatskoj?

Člankom 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“ broj 150/08., 94/09., 153/09., 71/10., 139/10., 49/11., 22/12., 57/12., 90/12.- Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/12. i 144/12. - u daljnjem tekstu: ZOZO) propisano da su se prema jednoj od osnova osiguranja utvrđenih ZOZO-om **obvezne osigurati sve osobe s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, te stranci s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj**, ako međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno.

Ako se osoba vraća u Republiku Hrvatsku kao umirovljenik, a ostvaruje pravo na razmjerni dio starosne mirovine temeljem ostvarenog staža u Republici Hrvatskoj, potrebno je da se prijavi u nadležnoj područnoj službi HZZO-a prema mjestu prebivališta, gdje će uz predočenje rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje kojim je priznat razmjerni dio mirovine ostvariti pravo na status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju kao korisnik mirovine po propisima Republike Hrvatske.

Od siječnja 2013. godine prijava na obvezno zdravstveno osiguranje osnovom ostvarenog prava na mirovinu prema propisima Republike Hrvatske moguća je automatski direktnom razmjenom podataka između HZZO-a i HZMO-a koji je takvoj osobi priznao pravo na mirovinu, te nije potrebno da umirovljenik podnosi osobno prijavu na obvezno zdravstveno osiguranje nadležnoj službi HZZO-a.

Više papirologije

• Kako se stječe pravo na status osigurane osobe HZZO-a u obveznom zdravstvenom osiguranju osnovom prava na mirovinu ostvarenog u inozemstvu?

Ako se ne ostvaruje pravo na razmjerni dio starosne mirovine temeljem ostvarenog staža u Republici Hrvatskoj, status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju može se steći prema članku 6. stavak 10. ZOZO-a kao korisnik mirovine koji to pravo ostvaruju isključivo od stranog nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Dokumentacija za prijavu umirovljenika korisnika inozemne mirovine: TISKANICA T1 - ispunjena i potpisana; TISKANICA T-2 - ispunjena i potpisana; POTVRDA ili RJEŠENJE O MIROVINI U INOZEMSTVU; PRESLIKA PUTOVNICE ILI OSOBNE ISKAZNICE ili UVJERENJE MUP-a O PREBIVALIŠTU ILI ODOBRENOM STALNOM BORAVKU.

Jasna Pap, HZZO

E-uputnice nas neće spasiti

Hoće li e-uputnica razriješiti dosadašnje manjkavosti u ostvarivanju prava bolesnika koje jamči Zakon o zdravstvenoj zaštiti? E-uputnica sasvim sigurno neće razriješiti sve manjkavosti u ostvarivanju prava na zdravstvenu uslugu. Jedina korist od e-uputnice u sadašnjim uvjetima je brzina dolaska uputnice na određeno mjesto, te oslobađanje bolesnika da to sam učini na šalteru zdravstvene ustanove. Bolesnici će i dalje biti suočeni sa moralno i medicinski neopravdanim dugim čekanjem na ostvarivanje prava na pravovremenu i optimalnu zdravstvenu uslugu, kako dijagnostičku, tako i terapeutsku.

E-uputnica neće ubrzati dostupnost zdravstvenih usluga, ako se ne riješe i uklone uzroci, a to su:

- radna nedisciplina bolničkih liječnika
- niski normativi rada bolničkih liječnika u odnosu na EU
- radno vrijeme zdravstvenih radilišta kraće u odnosu na EU
- zdravstvena radilišta u prosjeku rada od 4 sata dnevno
- miješanje javne i privatne zdravstvene djelatnosti
- nedostatak ugradbenog materijala /i skupih lijekova/
- nerealni bolnički financijski limiti
- manjak liječnika specijalista
- centralizirano upravljanje zdravstvenim ustanovama
- derogiranje pozitivnog menadžerstva u zdravstvu
- nonsens da specijalista, koji indicira pretragu ili liječenje ne piše e-uputnicu, već to za njega obavlja obiteljski liječnik, kojega na taj način pretvaramo u administratora, a zdravstvo je informatizirano /umreženo/!?
- financijski nestabilni model i stalni golemi godišnji deficit direktno utječu na osposobljenost zdravstva.

Pravo na dostupnost zdravstvenih usluga zajamčeno je čl. 58 Ustava RH, te zakonima o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti, čime se svakom bolesniku i osiguraniku jamči pravovremenu i optimalnu zdravstvenu uslugu. To je prevažno pitanje za osobe treće životne dobi koji čine 75% svih bolesnika, a samo u Zagrebu živi oko 180.000 osoba starijih od 65 godina (18%).

Da bi učinak e-uputnice bio onakav kakav se želi, a to je smanjenje lista čekanja na zdravstvenu uslugu, potrebno je učiniti slijedeće: *zabrani ti miješanje javne i privatne zdravstvene djelatnosti, uvesti strožu disciplinu rada liječnika - naročito specijalista; normative rada specijalista liječnika ujednačiti sa EU i ekonomikom poslovanja, zdravstvena radilišta moraju biti u funkciji 12 sati dnevno; afirmirati menadžerstvo u upravljanju zdravstvenim ustanovama i logikom pozitivnog ekonomskog poslovanja; decentralizirati upravljanje zdravstvenim ustanovama, a upravna vijeća zamijeniti nadzornima; ravnatelji i voditelji odjela odgovorni su za duge liste čekanje, te ih moraju na vrijeme operativnim metodama drastično smanjiti.*

U informatiziranom zdravstvu nema više nikakve potrebe da obiteljski liječnici budu administratori bolničkim liječnicima specijalistima, koji bi trebali sami pisati e-uputnice. Manjak liječnika specijalista valja riješiti Ministarstvo zdravlja, pa bismo već za četiri godine imali najmanje 100 novih specijalista!

Posebno zabrinjavaju povremene najave kako bi se već smanjeni zdravstveni doprinos sa 15 na 13%, mogao i na dalje smanjivati, jer bi to imalo dramatične negativne posljedice za većinu bolesnika, a osobito za starije osobe. Sve više zdravstvenih postupaka, kako dijagnostičkih, tako i terapijskih, bolesnik će morati sam plaćati ili se osigurati na dopunsko i dodatno zdravstveno osiguranje, koje će za mnoge umirovljenike uz postojećoj besparici biti veliki problem.

Prim.mr.sc. Peter Brinar, dr.med., predsjednik Pododbora SUH-a za zdravstvo; predsjednik Hrvatskog društva umirovljenih liječnika HLZ